

Jana Sekyrová: Eliška Šliková, život neprovdané hraběnky v první polovině 19. století. Diplomová práce. Historický ústav Filozofické fakulty Jihočeské univerzity, České Budějovice 2006. 120 s. vč., textových a obrazových příloh.

Posudek vedoucí diplomové práce

Až dosud provedené sondy do soukromého života urozených neprovdaných dam naznačují, že se budeme muset rozloučit s představou bytosti, o kterou nemá nikdo zájem a která žije svůj zatrpklý osud jen z milosti svých příbuzných. Zdá se, že nejmladší dcery šlechtických rodů od mládí se svým celibátem počítaly; k němu směřovala i jejich výchova. V dospělosti tak disponovaly - vedle přiměřené renty - dalším neméně významným kapitálem: svým rozsáhlým vzděláním. Díky němu se dokázaly aktivně věnovat celé škále zájmů.

Tuto hypotézu se rozhodla ověřit Jana Sekyrová - svou diplomovou práci věnovala jedné z představitelk roku Šliků (užívá české podoby jména), hraběnce Elišce (1790 - 1855). Východiskem se stala široká a kvalitní heuristická základna, především šlikovský rodový archiv, uložený v SOA Zámorsk, dále fondy, případně sbírky, z Archivu hlavního města Prahy, Literárního archivu PNP, Hudebního oddělení Národní knihovny a Českého muzea hudby. Přiměřenou pozornost věnovala autorka tištěným pramenům; rovněž seznam odborné literatury působí úctyhodným dojmem. Dobře vytěžená rozsáhlá heuristická základna dala vzniknout kvalitní a zajímavé diplomové práci psané jasným a srozumitelným stylem.

Diplomantka zvolila logickou strukturu, která jí umožnila sledovat osudy hraběnky Šlikové a jejích blízkých v širším kontextu sociálních a kulturních dějin či "dějin žen". V první kapitole se zamyslela nad historií rodu Šliků a jeho postavením ve zkoumaném období, v druhé se věnovala životnímu stylu šlechtičny, další životu Elišky Šlikové, jejímu dětství, mládí a vzdělání, její umělecké činnosti a mecenátu. Potvrdila, že svobodné ženy, které vychovávaly své nezletilé příbuzné, tak činily dobře a erudovaně, že tuto možnost chápaly jako substituci mateřství. Za nejpřínosnější lze považovat poslední dvě kapitoly, věnované hraběnkám domácnosti (velmi dobrá práce s osobními hraběnkými účty, dobovými schematismy a odbornou literaturou!) a cestování. Především zde diplomantka prokázala schopnost tvořivě interpretovat jak paleograficky obtížné, tak ikonografické prameny, klást si otázky i hledat (a většinou nacházet) odpovědi. Příznivým dojmem působí i textové (snad jen dopisy hraběnky bratrovi mohly být uveřejněny také v originále a autorka mohla věnovat více pozornosti vědeckému aparátu textových příloh) i kvalitně reprodukované obrazové přílohy.

Všem fázím přípravy práce věnovala diplomantka dostatek pozornosti i času, nicméně závěrečná editace probíhala nejspíš v chvatu, který se (třebaže nijak výrazně) podepsal na formální stránce spisu. Rozhodla-li se J. Sekyrová pro českou podobu jména Šliků, měla stejně postupovat i v případě ostatních rodů majících inkolát v českých zemích. Tu a tam se objeví opakování informací, někdy chyba v interpunkci či tvaru přivlastňovacího zájmena, ojediněle zmizely patové poznámky. Ne vždy je doplněno křestní jméno zmiňované osoby. Jistě stálo za zmínku, že Jan Ladislav Dussek byl Čech, rod "Elamů" (s. 31) bude patrně rod Clam-Martiničů, matoucím dojmem působí údaj o prvním díle Palackého *Geschichte von Böhmen* (formulace budí podezření, že práce vyšla česky) atd.

Navzdory těmto výhradám si dovoluji konstatovat, že se jedná o zdařilou a originální diplomovou práci, které významnou měrou přispívá k bádání o privátním životě šlechty v první polovině 19. věku. Práci doporučuji k obhajobě a hodnotím známkou **výborně**.

V Hradci Králové, 26. ledna 2006

Prof. PhDr. Milena Lenderová, CSc., v. r.